

Asia: VM003:00/2017 VM/155/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 5 §, 6 § ja 7 §:n 1 momentin kumoamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Valtiokonttori näkee, että lausunnolla oleva luonnos laeiksi digitaalisten palveluiden tarjoamisesta on sisällöltään tarpeellinen tukemaan digitaalisten palveluiden tuottamista. Lakiehdotus on varsin kattava ja siten se palvelee hyvin tavoiteltua laadukkaiden ja turvallisten digitaalisten palveluiden tuottamisen edistämistä.

2. Kommentit lakiehdotuksen pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

1 luku: Yleiset säännökset

Valtiokonttorilla ei ole erityistä lausuttavaa luvusta 1.

2 luku: Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

Valtiokonttorilla ei ole erityistä lausuttavaa luvusta 2.

3 luku: Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

Valtiokonttorin näkemyksen mukaan luvussa 3 on erinomaisesti avattu miten laajamittaisesta ja yli useiden toimijoiden tapahtuvasta palvelutoiminnasta julki-sen sektorin digitaalisten palveluiden tuottamisessa on kyse. Se tuo omat haasteet ja edellyttää saavutettavuuden varmistamista yli palveluarvoketjujen. Lain toimeenpanossa onkin kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, miten varmistetaan palveluketjujen saavutettavuus kokonaisuutena.

Luvussa 3.3 esitettävät julkisen sektorin palveluilta edellytettävä saavutettavuusseloste ja saavutettavuuden osoittamisvelvoite sekä käyttäjille tarjottava palauteen anto malli on hyviä keinoja tukea esteettömien palveluiden kehittämistä ja nykyisten palveluiden kehittämistä esteettömiksi.

4 luku: Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

Valtiokonttorilla ei ole erityistä lausuttavaa luvusta 4.

5 luku: Erinäiset säännökset

Valtiokonttorilla ei ole erityistä lausuttavaa luvusta 5.

3. Kommentit vaikutusten arviointiin

Valtiokonttori näkee, että lain velvoitteisiin vastaamisen vaikutus kohdistuu ennen kaikkea palveluihin, jotka toteutetaan välittömästi muutosten tullessa voimaan. Keskeinen kysymys on, että uusien palveluiden kehittämisessä saavutettavuuden varmistaminen on alussa huomiota vaativa ja mahdollisesti yli-määräistä työtä tuova asia. Samoin palveluiden tuottamisessa käytettävät tekniset ratkaisut eivät välttämättä heti tue saavutettavuuskriteerejä ja siten niitä joudutaan alussa räätälöimään täyttämään lain vaatimukset. Uusien palveluiden osalta Valtiokonttori ei näe mitään ylivoimaisia vaikutuksia ja soveltamisen vaikutus on ohimenevä, kunnes saavutettavuus integroituu osaksi normaalia palvelun sisältöä – kuten lain perimmäinen tarkoitus onkin. Haastavampi kokonaisuus on lain vaatimusten huomioimien vanhoissa palveluissa, joiden toteutus saattaa olla ajalta, jossa käyttöliittymä ja käyttökerros ei ole loogisesti erillään ydinjärjestelmästä. Tällaisissa tapauksissa järjestelmien muuttaminen vaatii laajaa ja pohjimmillaan myös järjestelmän ydintoimintoihin meneviä muutoksia – jotka saattavat olla kustannuksiltaan korkeita. Nämä ovat kuitenkin näkemyksemme mukaan poikkeuksia, mutta niihinkin olisi hyvä varautua esimerkiksi mahdollisuudella saada tukea kehittämisen kustannusten kattamiseen.

4. Muut kommentit

Yhteenvedona Valtiokonttori näkee, että lakiluonnos on perusteellinen ja kattavasti valmisteltu kokonaisuus. Sen toimeenpano vaatii kuitenkin sekä palvelua kehittävilta ja niiden taustalla olevilta teknisiltä ratkaisuilta esteettömyyden lähtökohtausta huomioimista kehittämisessä sekä oman palvelun, että palvelun asiakkaan kokonaispalvelupolun osalta.

Fromholtz Maritta
Valtiokonttori

Saarteinen Miikka
Valtiokonttori